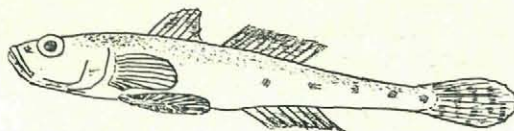

VISSCHERIJ EN VISCHFAUNA IN DE NOORDZEEKANAALBOEZEM 123

van 5 cm is 2 jaar oud. De magen van deze exemplaren bevatten slechts weinig voedsel, met name restjes van Nereïs en niet nader te determineren Crustaceëenfragmenten.

Omtrent de levensgeschiedenis van dit vischje, dat buiten de sluizen welhaast nog

algemeener is, heb ik geen zekerheid kunnen krijgen, doch ik vermoed, dat dit diertje zijn geheele leven in het kanaal doorbrengt evenals dit voor de Zuiderzee wordt opgegeven.

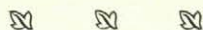

GOBIUS MINUTUS.

38. *Cottus scorpius* L. (Zeedonderpad). De zeedonderpad, die hier ook wel knorhaan genoemd wordt, naar het knorrend geluid, dat ze maken als ze worden aangepakt, is tusschen de pieren van IJmuiden een algemeene verschijning. Binnen de sluizen komt hij tot Velzen vrij geregeld voor en dringt in kleine getale ook wel verder Oostwaarts op. Ik kreeg vier exemplaren in handen gevangen op 16 November tusschen Velzen en IJmuiden, metende 15, 15, 10 en 9 cm. De eerste twee waren twee jaar oud, de anderen één jaar. Maagonderzoek toonde 2 steurkrabben, 1 garnaal, 1 klein Carcinusje en een onherkenbaar stukje ruggegraat aan.
39. *Cyclopterus lumpus* L. (Snotdolf). De snotdolf is hier een zeldzame verschijning. Tusschen de pieren wordt hij sporadisch gevangen en eenige jaren geleden werd tusschen Velzen en IJmuiden in een botnet een exemplaar van tien pond gevangen.
40. *Agonus cataphractus* Nils (Harnasmannetje). Dit vischje, door de visschers neushangertje of Noordewindje genoemd, wordt van tijd tot tijd in het meest Westelijke deel van het kanaal gesignaleerd.
41. *Trachinus vipera* Cuv. Val. (Pieterman). Waar de pieterman vroeger tusschen de pieren een algemeene verschijning was, ligt het voor de hand, aan te nemen, dat enkele exemplaren ook wel binnen de sluizen beland zullen zijn. Daar nu de pieterman buiten de sluizen zeldzaam is geworden (Door overbevissing of door het hoogovenwater?) komt hij binnen in 't geheel niet meer voor.
42. *Zoarces viviparus* Cuv. (Puitaal). Een exemplaar van de puitaal van 17 cm gevangen op 23 Mei in den z.g. cementhaven te IJmuiden, heb ik in handen gekregen.
43. *Scomber scomber* L. (Makreel). Daar de makreel vroeger vaak in groote getale tusschen de pieren van IJmuiden verscheen, zullen enkelen wel tot in het kanaal zijn doorgedrongen. De makreel is hier nu verdwenen.

(Wordt vervolgd)

P. KORRINGA.

AUGUSTUS.

In onzen jaargang van 1934 heb ik al een massa vacantiwerk opgegeven over vogeltrek en vogelzang, vroege en late bloei van planten, al of niet verschijnen van paddestoelen, insectenleven, fauna van Zuid-Limburg enz. Het heeft weinig zin, dit allemaal nog eens te herhalen.

Maar in de Augustusmaand hebben we de beste kans op een groot aantal waarnemers en dus misschien ook op waarnemingen. Ik denk wel, dat dank zij de regens van Juli de Oogstmaand van 1936 een heel ander beeld te zien zal geven dan die van 1935.

Het Stofzaad is alvast reeds present. Let er eens op. Altijd de oude kwestie van onbehaarde bloem (*Monotropa glabra*) en behaarde bloemen (*Monotropa hirsuta*). De beharing moet zitten

langs den stempelrand, op de helmdraden, aan de binnenzijde van de bloembladeren en kan min of meer dicht zijn of ook nog op andere plaatsen voorkomen. De oude opvatting is, dat de Onbehaarde onder beuken, de Behaarde onder dennen zou voorkomen. Daar twifelen wij aan. Nu heb ik alvast van Mevr. Barendrecht-Hoen een prachtig behaard exemplaar ontvangen door haar gevonden onder beuken en bloeiend op 13 Juni. Zelf vond ik in Oisterwijk een Behaarde in jong dennebosch op 2 Juli en in Overveen Onbehaarde in gemengd beukendennenbosch op 18 Juni. Verondersteld wordt, dat de Behaarde later bloeit dan de Kale. In Augustus kunnen we hier nog eens op letten en ook op de paddestoelen, die op dezelfde plaats te voorschijn komen als dat Stofzaad. Trouwens wie zich met paddestoelen inlaat mag nooit verzuimen de begeleidende plantengroei in aanmerking te nemen.

De troepenvorming van Groote Lijsters begint al heel vroeg in deze maand, zelfs reeds in het laatst van Juli. We zijn nu op de kentering van voorjaarszang en najaarszang. Wat zingt de Braamsluiper nu? Hij is een van de drukste zangers van Augustus, vermoedelijk wel een zeer late broeder. Wat Roodborst en Zanglijster te hooren geven in het eind van de maand, is zeker wel herfstzang. De Zwaluwen zingen nog voorjaar, maar tegelijk gaan de jongen al troepen vormen op de slaappleatsen.

Het waarnemen van insecten op de bloemen blijft altijd een zeer boeiend bedrijf. Op 9 Augustus 1934 had ik 's morgens om tien uur om een wit bloeiende Toorts (*Verbascum thapsus*) honderden Zweefvliegen: *Syrphus balteatus*, *S. ribesii* en *Catabomba pyrastris*. Een Atalanta op zonnebloem verzette zich met heftig klapwieken tegen de aanwezigheid van een aardhommel die dan ook het veld ruimde. Hommels blijken het minst kouwelijk, werken van zonsopgang tot kort na zonsondergang. Bij Parnassia laten de honigbijen en verschillende vliegen zich toch niet zoo heel erg „foppen” door de „schijn-nectariën”. Ik zag ze dikwijls genoeg direct afgaan op de echte nectariën, die groene dingetjes onderaan en daar kun je op geschikte oogenblikken ook wel een honigdrupke te zien krijgen. Hommeltjes op Pirola zag ik ook weer bij herhaling.

Willen bezoekers van Texel nog eens goed uitkijken naar Pirola minor? Ik vond één exemplaar in het Natte Vlak en wel op een nog al aandoenlijke standplaats n.l. onder in de helling van een diepe ontwateringssloot zoowat driekwart meter onder het oppervlak waar hij had moeten groeien, wanneer alles bij het oude was gebleven. Maar in de Sluftervlakte en bij de Vuurtorenduinen is er nog goede kans om deze plant „normaal” te zien groeien. Ook wanhoop ik nog niet aan Bleekersvallei en Geul. Let in Waalenburg er eens op, of in de weilanden aan den Motweg weer zooveel champignons staan als verleden jaar, honderden en honderden in groote en kleine heksenkringen. Wie zet zich er eens toe, om voor Texel een vegetatiekaart te maken voor Struikhei en Duindoorn? Ook kan men zich verdienstelijk maken met daar uit te kijken naar de verschillende Vaccinium-soorten en naar Gagel. Nu bijna alle Texelsche duinen natuurmonument zijn (uitgezonderd alleen van paal 18 tot paal 22) kan men daar gerust eens beginnen aan grondige studie van de flora en fauna. Vooral is dit van belang, omdat het plantenkleed in de jonge duinen onderhavig is aan snelle wisselingen. Er is al heel wat gebeurd, zonder dat wij er behoorlijke notitie van hebben genomen.

Dit geldt natuurlijk niet alleen voor Texel, maar voor ieder werkelijk natuurmonument. Maar die duinen zijn het levendigst.

JAC. P. THIJSSE.

BOEKBESPREKING.

WILLEM HOFFMAN en Dr. A. SCHEIJGROND: *Zuid-Holland*. (Arnhem H. ten Brink. 116 p.p., 40 illustraties f 1.25).

Zoowel wat illustratie als wat tekst betreft is dit boekje een waar juweel. Het is een deeltje uit de serie: „Wij trekken”, waarin ook verschenen zijn: Noord-Holland door G. A. van Schaik;